

Nr. 1(77)

BAZŪNE

Latvijas Neredzīgo bibliotēkas avīzīte
par notikumiem bibliotēkas dzīvē

2018. gada 8. janvāris

JAUNAJĀ GADĀ AR JAUNU APŅEMŠANOS

Gunta Bite
Avīzītes «Bazūne» redaktore

Vēl viens gads ir pagājis. Ugunīgo Gaili nomainīs Dzeltenais Zemes Suņa gads. Tas godās pacietību, taisnīgumu, godīgumu un sistemātiskumu. Dzeltenā krāsa esot naudu piesaistoša krāsa, kas mijiedarbībā ar Zemes stihiju sola stabilitāti. Tieši tas jaunajā gadā būs svarīgi arī mūsu bibliotēkai — sajūst stabilitāti. Lai to nodrošinātu pašiem būs čakli un mērķtiecīgi jāstrādā. Dzeltenā krāsa ir arī Saules krāsa, kas sniedz enerģiju, pozitīvismu, labu garastāvokli un mundrumu. Tieši šis rakstura īpašības 2018. gadā palīdzēs mums realizēt visas ieceres, sasniegt augstākus mērķus un kļūt par Latvijas simtgades svinību dalībnieci.

Esam izvirzījuši vairākus mērķus: palielināt bibliotēkas mērķauditoriju, ieviest jaunus izglītojošus pakalpojumus/pasākumus, izdot Latvijas simtgadei veltītu grāmatu, kļūt par pilntiesīgu bibliotēku saimes locekli un pārstāvēt savas tiešās mērķauditorijas tiesības valstiskā līmenī.

Jaunajā gadā bibliotēkai būs jāiziet cauri sarežģītajam akreditācijas procesam, tāpēc jau šobrīd tiek strādāts pie jauno telpu pieejamības, pielāgošanas un ērtas piekļuves plauktiem gan cilvēkiem ar invaliditāti, gan bez tās.

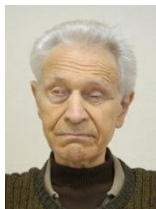
Atskatoties uz aizgājušo gadu, jāteic, ka pārņem labi padarīta darba sajūta. Daudz paveikts un daudz sasniegts. Viens no pēdējiem ievērojamiem notikumiem bibliotēkas dzīvē bija dalība Tiesībsarga rīkotajā konferencē «Darba tirgus pieejamība personām ar invaliditāti». Konferences ievadā organizatori izteica pateicību mūsu bibliotēkai par konferences materiālu nodrošinājumu Braila rakstā un palielinātā drukā, kā arī par palīdzību savlaicīgas informācijas sniegšanā mērķauditorijai par gaidāmo pasākumu. (Pilno konferences ierakstu varēs noklausīties bibliotēkas Lasītavā.)

Konferences gaitā bibliotēka par sevi dzirdēja labus vārdus arī no Latvijas Nacionālās bibliotēkas direktora Andra Vilka un paneldiskusijas dalībnieka Māra Orbitāna. Tas bija patīkams mirklis, kad bibliotēka publiski saņēma sava darba novērtējumu un deva spēku darboties tālāk un veidot jaunus sadarbības projektus, lai uzlabotu tiešās mērķauditorijas iespēju saņemt pielāgotu informāciju.

Pēc konferences notika NVO Gada balvas pasniegšanas ceremonija. Šogad balvu nominācijā «Sociālā kampaņa» saņēma Servisa suņu biedrība TEODORS, par ko bibliotēkai bija īpašs prieks, jo bija viena no biedrības izvirzītājām uz šo godalgu. (Vairāk par to lasiet žurnālā «Rosme».)

Noslēgumā vēlos novēlēt visiem jaunajā gadā veselību, mīlestību un prieku.

VAI IR IESPĒJAMS KOMUNISMS AR CILVĒCĪGU SEJU?

Ivars Ozoliņš
*Braila raksta grāmatu
galvenais redaktors*

«Eduarda Bērziņa eksperiments» — šāds varētu būt otrs virsraksts Tāļivalža Margēviča dokumentālajam vēsturiskajam romānam «Šķērsiela 13. Latvieša dibināts gulags», pie kura reproducēšanas Braila rakstā (4 sējumos) darbu ir pabeigusi Braila raksta nodaļa.

Vēsturiskos romānos mēdz būt daudz patiesu faktu par personībām un sabiedriskiem procesiem kādā valstī autora atspoguļotajā laikposmā. Šī grāmata ir īpaši bagātīgi piesātināta ar dokumentālām liecībām par latviešu likteņiem PSRS varas elitē. Galvenais varonis ir reāla persona — Eduards Bērziņš: gleznotājs, Vilhelma Purviša audzēknis, latviešu strēlnieku komandieris un boļševiks, pirmais Kolimas koncentrācijas nometņu priekšnieks. Mainoties laikiem un varām, mainās arī slavenā valstsvīra vērtējums: vispirms viņš ir varonis — latviešu strēlnieku komandieris, angļu diplomāta Lokarta sazvērestības atmaskotājs un Ļeņina valdības glābējs, vēlāk — čekas priekšnieka Fēliksa Dzeržinska uzticības persona, tad PSRS amatpersona, kurai Staļins piešķir neierobežotu varu Kolimas politeslodzīto darba nometnēs. Šādu labvēlību Bērziņš izpelnījās iepriekšējā darbavietā — Urālos Višeras ieslodzīto nometnēs, kur, uzsākot kaut ko gluži jaunu padomju gulaga sistēmā, viņš pierādīja, ka, mainot attieksmi pret ieslodzītajiem, ir iespējams radikāli paaugstināt darba ražīgumu un panākt milzīgu ekonomisko efektu.

Grāmatā atradīsiet negaidītus jaunus faktus no E. Bērziņa biogrāfijas, kas noliedz enciklopēdijās rakstīto, pat skandalozas, bet dokumentos balstītas versijas par Lokarta sazvērestības būtību un britu izlūkdienestu lomu čekas radīšanā.

Eduards Bērziņš ir īsts darbarūķis, godīgs un pašreizējais, kuru fascinē paša paveiktais praktiskais darbs bez filozofiski analītiskas politisko procesu novērtēšanas, kas viņu varētu paglābt no traģiskā dzīves noslēguma. Iespējams, šā paša iemesla dēļ traģisks liktenis piemeklēja arī citus latviešus boļševiku varas elitē. T. Margēvičs secina: galvenais ir laikus pamanīt, ka esi nonācis izvēles situācijā, nevis attapties par vēlu, kad velns jau ir paņēmis visu roku un atpakaļceļa vairs nav.

Ne sākumā, jau būdams latviešu strēlnieku komandieris, ne vēlāk visaugstākajos amatos Bērziņš nesimpatizē boļševikiem, viņa kabinetā pie sienas nav pat Staļina bildes, viņš vienkārši apzinīgi dara viņam uzticēto praktisko darbu.

Pirmajam Pasaules karam ejot uz beigām, Eiropā notiek neaptveramas pārmaiņas, Bērziņš nojauš, ka tagad ir īstais laiks paveikt kaut ko radikālu savā un visas Latvijas labā, bet šai pretrunu pilnajā haosā nesaprot, kas jādara. Latviju Bērziņš negrib atdot ne vāciešiem, ne krieviem. Bet kā lai latvieši paši kļūst par sava likteņa noteicējiem? Vai tas vispār mazai tautai ir iespējams — pastāvēt bez kaklakungiem un mainīt gadsimtos iedibināto kārtību? Viņš ir neziņā. Galu galā nolemj turēties kopā ar cīņubiedriem, kaut gan arī tie nezina, kurp liktenis viņus ved un kā interesēm viņi kalpos.

Pēc Jāņa Rudzutaka ieteikuma Staļins piekrīt Eduarda Bērziņa iecelšanai darbā plašā, saimnieciski pilnīgi neapgūtā Tālo Austrumu novadā Kolimā un dod viņam brīvas rokas gulaga nometņu reorganizācijā, lai tās dotu lielāku ekonomisko labumu. Bērziņam tiek dotas pilnvaras arī Kolimas čekas, bruņoto spēku un robežapsardzes vadībā. Līdz ar to viņš kļuva par absolūtu diktatoru, kura rīcībā pilnā mērā izpaudās viņa izcili humānās personības rakstura īpašības — cilvēciskums, taisnīgums, godīgums, pašizliedzība un rakstura stingrība. Bērziņa galvenais uzdevums bija attīstīt zelta ieguves rūpniecību. Par zelta ieguves plāna regulāru pārsniegšanu Staļins viņu vairākkārt apbalvoja, tai skaitā ar Ļeņina ordeni. Šo panākumu pamatā bija attieksmes maiņa pret ieslodzītajiem. Viņu barakas bija siltas, tīras, gaišas, bez dzeloņstiepļu žogiem un sargtorņiem. Ieslodzītie tika labi ēdināti un medicīniski aprūpēti, viņiem tika samazināts ieslodzījuma termiņš. Bērziņš bija nodibinājis savu neatkarīgu valsti.

Mainoties starptautiskajai situācijai pasaulē, mainījās arī viss PSRS iekšpolitiskais klimats un Bērziņa valstībai pienāca gals.

Sakarā ar Staļina pārorientāciju lielkrievu šovinistu ietekmē uz Vāciju pēc Hitlera nākšanas pie varas sākās masveida atbrīvoša-

nās no latviešiem un piesardzīgāk arī no ebrejiem, jo tie noteikti pretotos sadarbībai ar Vāciju kara izraisīšanā. Lielkrievu šovīnisti tikai kopā ar Vāciju varēja cerēt uz revanšu par zaudējumiem I Pasaules karā. Antisemitisms Krievijā kulmināciju sasniedza 1953. gada sākumā, bet ar to Staļins pats sev parakstīja nāves spriedumu.

Jau 1935. gadā Jēkabs Peterss — otrs grāmatā nozīmīgākais latvietis boļševiku varas elitē, čekas priekšnieka vietnieks — kādā savā runā paziņoja: «Mēs visi pavisam drīz būsīm Latvijā! Varu derēt, ka pēc gadiem trim četriem Latvija būs mūsu!» Tātad viņš zināja, kas tiek perināts sadarbībā ar Vāciju.

It kā lai sodītu par nespēju novērst pretendenta uz kompartijas līdera vietu Sergeja Kirova slepkavību tikai uz 1,5 gadiem notiesātos 10 Ļeņingradas čekistus Staļins nosūtīja uz Kolimu pie Eduarda Bērziņa, bet patiesībā tā tika sagatavota Bērziņa novākšana.

Grāmatā uzzināsi arī daudz ko citu, ko citos informācijas avotos diez vai atradīsi, piemēram, ka Tāļivalža Margēviča personā beidzot ir atradies viens, kurš ir uzdrošinājies pateikt patiesību par J. Petersa motivāciju nostāties boļševiku pusē un par ebreju ietekmēto Anglijas divkosīgo politiku pret Krieviju pēc boļševiku nākšanas pie varas.

INOVĀCIJAS AUDIOŽURNĀLĀ «DOMA»

Ieva Maračkovska
*Skaņu ierakstu studijas
operatore*

Pagājušais gads Latvijas Neredzīgo bibliotēkā bija pārmaiņu pilns, un pārmaiņas ir laba lieta!

Latvijas Neredzīgo bibliotēkas Skaņu ierakstu studijā darbu uzsāku 2017. gada

augustā ar jaunu skatījumu, lai pilnveidotu audiogrāmatu ielasišanu, kā arī turpinātu iesāktos projektus un realizētu jaunus. Lielu paldies saku mūsu direktorei Andrai Jākobsonei par atbalstu un viņas lielo sirsnību, sapratni un laipnību. Direktore jau no pirmās dienas atbalstīja manus centienus un ieviestos jauninājumus, kā arī iedrošināja jaunām idejām.

Pirms uzsāku strādāt studijā par operatore, vairākus gadus bibliotēkā ielasīju

audiogrāmatas. Brīvprātīgi darbojos arī Strazdmuižas radio, ko daru vēl šobrīd.

Kā jau būsiet pamanījuši, audiožurnāls «Doma» ir izveidots jaunā formātā ar nodaļām un rakstiem, lai žurnāls būtu estētiski baudāms, jo to klausās arvien lielāka auditorija. Nodrošinātas arī tehniskas ērtības, jo vairs nav failu kā audiogrāmatām, bet gan kā īstam žurnālam nodaļas ar rakstiem. Ja rodas kādi jautājumi par tehniskām lietām, piem., kā lietot audiožurnālu uz pielāgoto atskaņotāju «Roberts», droši vērsieties pie mūsu bibliotēkas IT speciālista Uģa Skujas.

Uzklausot lasītāju, kuri nevar lasīt parasto iespieddruku vai neprot Braila rakstu, kā arī nelieto datoru, izteikto nožēlu, ka viņiem nav iespēja baudīt «Bazūnē» rakstīto informāciju, lasītavas bibliotēkā Dinija kā viena no «Domās» veidotājām, ieteica avīzīti iekļaut periodikas apskatā audiožurnālā. Lai to izdarītu «Domā» tika izveidota jauna nodaļa, kurā turpmāk dzirdēsiet arī avīzītē «Bazūnē» publicētos jaunumus par notikumiem bibliotēkas dzīvē un par reproducētajām grāmatām Braila rakstā un audio formātā. Bibliotēka aicina arī jūs — lasītājus — iesniegt mums savus rakstus par kādu izlasītu grāmatu. Par to kā tā jūs ir uzrunājusi, ko jaunu atklājusi, kādu atbalstu sniegusi. Pastāstiet par bibliotēkā apmeklētajiem pasākumiem un izstādēm. Gaidīsim arī jūsu ieteikumus turpmākai grāmatu izvēlei reproducēšanai audio formātā vai Braila rakstā.

Atgādinu, ka audiožurnāls «Doma» ir pieejams ikvienam visā Latvijas teritorijā. Lai to saņemtu jums nav jādodas uz Juglu vai kādu no bibliotēkas filiālēm, ja tā ir tālu no jūsu dzīves vietas. Jūs to varat saņemt jebkurā publiskajā bibliotēkā, kļūstot par tās lasītāju un veicot pasūtījumu.

Runājot par manām nākotnes vīzijām, esmu izdalījusi divus galvenos mērķus: paplašināt audiogrāmatu mērķauditorijas loku un padarīt tās dažādākas un interesantākas, lai jums būtu patīkami klausīties.

Tagad ieskats «Doma» jaunajā numurā.

Nodaļā par aktualitātēm Latvijā varēsiet klausīties rakstus par Āgenskalna tirgus plānoto slēgšanu, par Valkā dibināto Pagaidu nacionālo padomi, kas pieteica autonomu un apvienotu Latvijas valsti un par to, kā saprast, kam vērts ziedot, kā saprast vai palīdzība tiešām nepieciešama.

Nodaļā par personībām varēsiet iepazīties ar Cālišu ģimeni, Ievu Akurateri un vadītājiem no savulaik populārā raidījuma «Labvakar».

Neizpaliks nodaļa par veselību, kurā varēsiet dzirdēt par izdegšanas sindromu, par dažādiem citrona izmantošanas veidiem, par rūdīšanos un par karstvīna brīnumaino ietekmi uz cilvēka veselību.

Būs raksti par sezonālo depresiju, par to vai iespējams dzīvot bez telefona, par Lietuvas valdnieka pili Traķos, par dzīvnieku sugām, kas nosaka zemeslodes nākotni, par tautasdziesmu maģiju un īstenību, un par daudz citām interesantām tēmām.

Bazūne

**Latvijas Neredzīgo
bibliotēkas
bezmaksas avīzīte**

Izdota Braila raksta nodaļā. Iznāk reizi mēnesī.

Redaktore Gunta Bite.

E-pasts: gunta.bite@neredzigobiblioteka.lv

Mājaslapa: www.neredzigobiblioteka.lv sadaļā Jaunieguvumi

Tālr. 67522131, 29137112

Publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.

Par publikācijām atbildīgi paši autori.